

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Magistratsafdelingen for Børn og Unge
Dato 1. maj 2021

Anbefalinger. Opgaveudvalget for mindre psykisk sårbarhed

1. Resume

Bemærk: dette er et høringsudkast, som vil blive tilpasset/opdateret efter høringsperiodens udløb.

Byrådet nedsatte i 2018 Opgaveudvalget for mindre psykisk sårbarhed med deltagelse af byrådsmedlemmer og eksterne medlemmer. Udvalget skulle primært have fokus på teknologier – særligt de sociale mediers – rolle i forhold til psykisk sårbarhed blandt børn og unge.

Udvalget har drøftet forskellige aspekter af digitale mediers betydning for børn og unges mentale sundhed og med det afsat formuleret 11 anbefalinger, rettet mod børn og unge, deres forældre og professionelle. Herunder at der vedtages en strategi for arbejdet med livsmestring og mental sundhed.

Børn og Unge vil tage hul på at omsætte anbefalingerne med en række initiativer inden for det eksisterende budget. Udmøntning af mere varige indsatser vil kræve, at partierne fremsender budgetforslag herom og at området prioriteres i forbindelse med budget 2022-25.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) byrådet tager anbefalingerne fra Opgaveudvalget for mindre psykisk sårbarhed til efterretning.

At 2) byrådet tiltræder Børn og Unges forslag til udmøntning af anbefalingerne som beskrevet i afsnit 5.

3. Baggrund

Byrådet vedtog den 6. juni 2018 at nedsætte et opgaveudvalg for mindre psykisk sårbarhed, der skulle have fokus på teknologier – særligt de sociale mediers - rolle i forhold til psykisk sårbarhed.

Udvalget har holdt seks møder. Ét møde med fokus på indsatser, der allerede, direkte eller indirekte adresserer børn og unges mediebrug.

Fire temamøder med udgangspunkt i emnerne:

- Sociale mediers betydning for klasserumsledelse og de professionelles rolle.
- Sociale mediers og gamings betydning for fysisk og mental sundhed.
- Viden og perspektiver fra Børns Vilkårs arbejde.
- Medieforskernes og Medierådet for Børn og Unges perspektiv.

I et sidste møde har udvalget prioriteret og formuleret de endelige anbefalinger. Se bilag 1.

Børn og Unge har 23. april 2021 fået overdraget anbefalingerne og foreslår med indstillingen en række initiativer til udmøntning. En del kan umiddelbart omsættes af Børn og Unge. En del kræver udvikling og modning af nye ideer i samspil med de øvrige magistratsafdelinger og andre aktører.

4. Effekt

Børn og Unge har allerede forskellige indsatser vedrørende med børn og unges digitale liv. Fokus er i høj grad på, hvordan og hvornår børnene kan bruge medier hensigtsmæssigt, hvordan de virker, og hvordan man kan undgå de risici, der er forbundet med især sociale medier.

Udvalget peger på et behov for at supplere denne tilgang med indsatser, der tager udgangspunkt i den viden, vi har om det gode børneliv og sunde fællesskaber. Indsatser der tager udgangspunkt i en almen sundhedsfremmende tankegang.

Samtidig er det blevet tydeligt, at der er brug for at stille viden til rådighed både for forældre og det pædagogiske personale, der arbejder med brug af digitale medier i Børn og Unges tilbud.

Børn og Unge forventer, at udmøntning af anbefalingerne dels vil styrke arbejdet med digital mediebrug i dagtilbud, skoler og fritidstilbud - og dermed børnenes og de unges brug. Dels vil bidrage til, at forældre bedre selv kan gå i dialog med deres børn om brugen af digitale medier og sætte rammer for den.

5. Ydelse

Børn og Unge bakker op opgaveudvalgets anbefalinger. Nedenfor findes overskriften for hver anbefaling sammen med en beskrivelse forslag til af udmøntning. De samlede anbefalinger findes i bilag 1.

1 Udvalget anbefaler, at Aarhus Byråd vedtager en strategi for arbejdet med at fremme børn og unges mentale sundhed og livsmestring

Anbefalingen refererer til det "Et ståsted for arbejdet med mental sundhed" som er udarbejdet i Børn og Unge. Ståstedet er lige nu i høring på deltag.aarhus.dk

Det videre arbejde med at omsætte det faglige ståsted vil ske efter drøftelser med Børn og Ungeudvalget, og er på den vis Børn og Unges udmøntning af opgaveudvalgets anbefaling.

2 Alle børn og unge skal have adgang til rummelige, fysiske fællesskaber

Anbefalingen peger i høj grad på Børn og Unges daglige arbejde for at sikre og højne kvaliteten i alle tilbud på 0-18 årsområdet. Aktuelle eksempler er minimumsnormeringer i dagtilbud og projektet "flere i folkeskolen" med fokus på at understøtte tilvalg af folkeskolens brede fællesskaber. Desuden er implementeringen af den kommende fritids-pædagogiske vision et centralt element, når vi skal sikre adgang til fysiske fællesskaber for alle større børn og unge.

Men de kommunale tilbud inden for Børn og Unges område kan ikke stå alene. Rummelige fysiske fællesskaber findes mange andre steder. Med høringsen af denne indstilling efterlyses derfor særligt forslag til initiativer og samarbejder, der kan understøtte fællesskaber både i foreningsregi og mere løst organiserede aktiviteter.

Realisering af den type forslag vil ikke være muligt inden for Børn og Unges nuværende ressourcer.

3 Alle børn og unge skal gives alderstilpasset viden
Børn og Unge genkender behovet for at udbrede viden om digitale medier på 0-6 årsområdet. Der findes lige nu ikke en central indsats, der specifikt adresserer (forældre til) småbørns digitale dannelse i Aarhus Kommune. Der er behov for mere systematisk at tilbyde understøttelse af både forældre og professionelle.

Flere aktører arbejder på den front. For eksempel samarbejder fire kommuner med Medierådet for Børn og Unge om at udvikle materiale, ligesom Center for Børneliv¹ også har udgivet materiale rettet mod småbørn. Børn og Unge vil samle og formidle den viden, der findes og er undervejs om mediebrug på 0-6 års området, for eksempel via Sundhedsplejen og oplysningsmateriale i dagtilbuddene.

For ældre børn og unge findes flere tilbud. "Digital dannelse i 4. klasse" og "Kritisk tænkning på nettet i 8. klasse" kan nævnes. I SFO er forløbet "Digital Tryghed 24/7", der er en del af Aarhus Kommunes tryghedsstrategi, på vej. Børn og Unge foreslår at opdatere og supplere forløbene, så alle elever kan møde relevant viden mindst tre gange i løbet af skoleforløbet i henholdsvis indskoling, på mellemtrinnet og i udskoling. Der kan være tale om undervisning fra egne lærere; men også fra centralt ansat personale og forløb fra eksterne samarbejdspartnere. Til eksempel udbyder Børns Vilkår workshopen "Vores digitale fællesskaber".

¹ Centrets aktiviteter er pr. 1. januar 20121 overført til Børns Vilkår

4 Hvis E-sport og gaming finder sted i kommunale tilbud, skal det være en kvalificeret, pædagogisk aktivitet

E-sport og gaming er udbredte og efterspurgte aktiviteter i fritidstilbuddene; men der er brug for en mere bevidst tilgang til den aktivitet. Børn og Unge har i arbejdet med den fritidspædagogiske vision, haft opmærksomhed på netop det forhold. I visionen hedder det:

Ungi Aarhus intensiverer og professionaliserer sit arbejde med det digitale vilkår i børn og unges liv. Det sker sammen med børnene, de unge og deres forældre.

Anbefalingen tages med i det videre arbejde med den fritidspædagogiske vision.

5 Der skal være særlig opmærksomhed på udsatte børn og unge

Ikke alle børn og unge profiterer af "brede" indsatser. Børn og Unge genkender behovet for særligt fokus på udsatte børn og unge som supplement til initiativer med bredt fo-rebyggende sigte.

Børn og Unge vil arbejde for at tilrettelægge særlige forløb i forbindelse med lektiecafeer og andre aktiviteter målret-tet udsatte børn og unge. Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Kultur og Borgerservice inddrages i arbejdet.

Med høringen af denne indstilling efterlyses andre initiati-ver, der kan understøtte, at udsatte børn og unge får vi-den om digitale medier og får adgang til de rummelige, fysiske fællesskaber. Det kan være i samspil mellem magi-stratsafdelingerne eller med aktører i civilsamfundet.

Realisering af dette forslag vil ikke være muligt inden for Børn og Unges nuværende ressourcer.

6. Kommunen skal stille relevant og opdateret viden til rådighed for forældrene

Mange aktører, både offentlige, private og interesseorga-nisationer har arbejdet med og udgivet materiale om børns og unges mediebrug. Samtidig går udviklingen så hurtigt, at megen information hurtigt forældes. Det gør det

svært som forælder at sortere og vælge mellem de mange kilder til information.

Derfor vil Børn og Unge samle og formidle et overblik over viden om børn og unges brug af digitale medier. Ved udvælgelsen vil der blive lagt vægt på materiale, der understøtter andre vedtagne politikker og strategier, herunder anbefalingerne fra Udvalget for mindre psykisk sårbarhed, Børne- og ungepolitikken, forebyggelsesstrategien og tryghedsstrategien. Overblikket vil både blive formidlet via kommunens hjemmeside og andre kanaler for at sikre, at informationen når så mange som muligt. Det kan være i form af pjecer, film eller henvisninger fra sociale medier.

7. Der er brug for fælles viden og gerne fælles holdninger

Brug af digitale medier rejser en række spørgsmål, som kalder på en drøftelse med andre forældre og måske fælles aftaler. Hvornår er det et godt tidspunkt at få den første telefon? Hvilke spil og sociale medier er passende hvornår? Måske kan man i forældregruppen aftale, hvornår man *ikke* er online, og dermed skabe basis for fysiske fællesskaber. Både unge og forældre har efterlyst rum for fælles drøftelser af den type.

Børn og Unge vil stille materiale og understøttelse til rådighed, som gør det enkelt at iscenesætte de drøftelser. Tilbuddene ses i sammenhæng anbefaling 3 om relevant viden til alle børn og unge. Det kunne være i et format som de eksisterende Samtale-Mellem-Generationer tilbud.

8. Søvn er vigtigt

Børn og Unge har allerede fokus på søvn som en grundlæggende forudsætning for børn og unges trivsel og læring. Til eksempel beskriver en børnelæge vigtigheden af søvn og gode søvnritualer i den kommende indsats Digital tryghed 24/7.

Søvn vil også fremover blive tænkt med som et vigtigt element ved formidling af viden til både forældre, børn og unge og ved kompetenceudvikling af personale. Se også anbefalingerne 3, 6, 7 og 10.

9. Alle kommunale tilbud skal have principper for anvendelsen af digitale medier

Skolerne har i forbindelse med brugen af chromebooks i undervisningen haft en del af drøftelsen. Materialepakken, der blev udarbejdet i den forbindelse, vil blive suppleret og videreudviklet, dels til brug i fritidstilbud, dels til fornyede drøftelser i skolerne, i takt med at de nuværende principper skal revideres. Dertil vil Børn og Unge udarbejde inspirationsmateriale til drøftelser i dagtilbudsbestyrelserne.

10. Personalets viden og kompetencer skal løftes

Digitale medier og gaming er en så integreret del af børn og unges liv og hverdag, at personalet skal kunne foregribe de risici, der kan være; men også kunne gribe og udnytte de positive potentialer.

Det kræver, at personalet i både dagtilbud, skoler og fritidstilbud har den nødvendige viden og kompetence til at kunne agere pædagogisk på denne arena. Det har mange medarbejdere allerede; mens andre har behov for at få suppleret deres viden. Derfor ønsker Børn og Unge at stille viden og tilbud om kompetenceudvikling til rådighed for medarbejdere i både dagtilbud, skoler og fritidstilbud.

Realisering af dette forslag vil ikke være muligt inden for Børn og Unges nuværende ressourcer.

Samtidig er det vigtigt, at kommende generationer af fagprofessionelle sættes i stand til at arbejde med det digitale liv som en integreret del af fremtidens pædagogik og undervisning. Børn og Unge vil rejse den dagsorden i relevante samarbejdsfora.

11. Fra KRAM til KRAMS

Det er meget relevant at tænke **skærmb brug** ind i arbejdet med trivsel, livsmestring og mental sundhed. Det gælder både i strategier og politikker og i konkrete indsatser, især i PPR's regi og i Sundhedsplejens vejledning til forældre².

² Det skal bemærkes at S er blevet brugt til at beskrive andre sundhedsudfordringer, for eksempel seksualitet, søvn og stress. Der skal derfor være opmærksomhed på benævnelsen.

Det kræver tilførsel af viden for eksempel i form af tema-dage for PPR's og Sundhedsplejens personale. Det vil Børn og Unge foranstalte. I den forbindelse vil muligheden for at samarbejde med de øvrige magistratsafdelinger om fælles udviklingsinitiativer blive afsøgt.

6. Organisering

Arbejdet med at implementere udvalgets anbefalinger forankres i Børn og Unge. Udmøntningen vil ske i samarbejde med de øvrige magistratsafdelinger, områdets interessenter og Børn og Ungeudvalget.

7. Ressourcer

Der er i en opstartsperiode behov for en særligt fokuseret indsats for at supplere de eksisterende indsatser på området. Der skal stilles ny viden til rådighed for både børn og unge, for personale og for forældrene. Børn og Unge vil afsætte samlet 1.000.000 kr. af opsavede midler i perioden 2022-2023 til at tage fat på udmøntningen af anbefalingerne nr. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9 og 11

Børn og Unge vil dermed tage de første skridt for at styrke og supplere indsatserne for at de aarhusianske børn og unge får en tryk, rammesat og hensigtsmæssig brug af digitale medier. En forankring og fastholdelse af fokus på området vil kræve tilførsel af ressourcer. Dels til at supplere de eksisterende indsatser med et sundhedsfagligt perspektiv, dels til at løbende at kunne indgå samarbejder med eksterne samarbejdspartnere om indsatser i Aarhus Kommunes tilbud.

Især anbefaling 2 om rummelige fysiske fællesskaber, 5 om særlig opmærksomhed på udsatte børn unge og 10 om løft af personalets viden og kompetencer vil kræve varige indsatser. Der er behov for tilførsel af (Estimeres samlet efter høringen) kr. årligt fra og med 2022 for at løfte opgaven.

Thomas Medom

/

Martin Østergaard Christensen

Bilag

Bilag 1: Anbefalinger fra udvalget for mindre psykisk sårbarhed

Tidligere beslutninger

Nedsættelse af §17.4-udvalg for byrådsperioden 2018-2021. Byrådet den 6. juni 2018.

Sagsnummer: 21/027695-1

Strategi og Udvikling

Antal tegn: [Klik her for at angive tekst.](#)

Sagsbehandler: Søren H. L. Nielsen

Tlf.: 89 40 47 16

E-post: shln@aarhus.dk